

यदन्योऽप्युक्तवान्मह्यं ब्राह्मणः कुरुसंसदि । युगन्धरे पयः पीत्वा प्रोष्य चाप्यच्युतस्थले ।
तद्वद्भूतिलये स्नात्वा कथं स्वर्गं गमिष्यति । पञ्च नद्यो वहन्त्येता यत्र निःसृत्य पर्वतात् ।
आरट्टा नाम वाहीका न तेष्वर्थ्या द्युहं वसेत् । वहिष्य नामहीकश्च विपाशायां पिशाचकौ ।
तयोरपत्यं वाहीका नैषा सृष्टिः प्रजापतेः । ते कथं विविधान् धर्मान् ज्ञास्यन्ते हीनयोनयः ।
कारस्करान् माहिषकान् कालिङ्गान् केरलांस्तथा । कर्कोटकान् वीरकांश्च दुर्धर्मांश्च विवर्जयेत् ।
इति तीर्थानुसर्तारं राक्षसी काचिदब्रवीत् । एकरात्रशयी गेहे महोलूखलमेखला ।
आरट्टा नाम ते देशा वाहीकं नाम तज्जलं । ब्राह्मणापसदा यत्र तुल्यकालाः प्रजापतेः ।
वेदा न तेषां वेद्यश्च यज्ञो यजनमेव च । ब्राह्मणानां दासमीयानामन्नं देवा न भुञ्जते ।

१०१५

प्रस्थला मद्रगान्धारा आरट्टा नामतः खशाः । वसतिस्मिन्भुसौवीरा इति प्रायोऽतिकुत्सिताः ।

१०१६

इति श्रीमहाभारते कर्णपर्वणि कर्णशल्यसंवादे चतुश्चत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४४ ॥

॥ कर्ण उवाच ॥ हन्त शल्य विजानीहि हन्त भूयो ब्रवीमि ते । उच्यमानं मया सम्यक् त्वमेकाग्रमनाः शृणु ।

ब्राह्मणः किल नो गेहमध्यगच्छत् पुराऽतिथिः । आचारं तत्र सम्प्रेक्ष्य प्रीतो वचनमब्रवीत् ।

मया हिमवतः शृङ्गमेकेनाध्युषितं विरं । दृष्ट्वाश्च बहवो देशा नानाधर्मसमावृताः ।

न केनचिदधर्मेण विरुध्यन्ते प्रजा इमाः । सर्वं हि तेऽब्रुवन् धर्मं यदुक्तं वेदपारगैः ।

अटता तु ततो देशान् नानाधर्मसमाकुलान् । आगच्छता महाराज वाहीकेषु निशामितं ।

१०१७

तत्र वै ब्राह्मणे भूत्वा ततो भवति क्षत्रियः । वैश्यः शूद्रश्च वाहीकस्ततो भवति नापितः ।

नापितश्च ततो भूत्वा पुनर्भवति ब्राह्मणः । द्विजो भूत्वा च तत्रैव पुनर्दासोऽभिजायते ।

भवत्येकः कुले विप्रः प्रसूयः कामचारिणः । गान्धारमद्रकाश्चैव वाहीकाश्चात्पचेतसः ।

एतन्मया श्रुतं तत्र धर्मसङ्करकारकं । कृत्स्नामटित्वा पृथिवीं वाहीकेषु विपर्ययः ।

हन्त शल्य विजानीहि हन्त भूयो ब्रवीमि ते । यदप्यन्योऽब्रवीद्वाक्यं वाहीकानाञ्च कुत्सितं ।

१०१८

सती पुरा हता काचिदारट्टात् किल दस्युभिः । अधर्मतश्चोपयाता सा तानभ्यशपत्ततः ।

बालां बन्धुमतीं यन्मामधर्मेणोपगच्छत । तस्मान्नार्थ्यो भविष्यन्ति बन्धवो वै कुलस्य च ।

न चैवास्मात् प्रमोक्ष्यं घोरान् पापान्नराधमाः । तस्मान्तेषां भागहरा भागिनेया न सूनवः ।

कुरवः सहपाञ्चालाः शाल्वा मत्स्याः सनैमिषाः । कोशलाः काशपौण्ड्राश्च कालिङ्गा मागधास्तथा ।

चेदयश्च महाभागा धर्मं जानन्ति शाश्वतं । नानादेशेष्वसन्तश्च प्रायो वाह्यालयादृते ।

१०१९

आमत्येभ्यः कुरुपाञ्चालदेश्या अनैमिषाच्चेदयो ये विशिष्टाः । धर्मं पुराणमुपजीवन्ति सन्तो मद्रादृते पाञ्चनदांश्च जिह्मान् ।

एवं विद्वान् धर्मकथासु राजस्त्रुणीभूतो जडवच्छल्य भूपः । त्वं तस्य गोप्ता च जनस्य राजा षड्भागहर्ता शुभदुष्कृतस्य ।

अथवा दुष्कृतस्य त्वं हर्ता तेषामरक्षिता । रक्षिता पुण्यभायाजा प्रजानां त्वं ह्यपुण्यभाक् ।

पूज्यमाने पुरा धर्मं सर्वदेशेषु शाश्वते । धर्मं पाञ्चनदं दृष्ट्वा धिगित्याह पितामहः ।